

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

De Libro Job.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

DE LIBRO JOB.

I. Disputatur de Auctore libri Job. *Varie opiniones proponuntur.* II. Mose adscribitur. III. Probatur argumentis. IV. Vera est historia Jobi, sed poetice digesta. V. Probatur libri Job *veritas & antiquitas.* VI. Disputatur de clausula, quae habetur ad calcem libri Job in editionibus Septuaginta Interpretum. VII. Disputatur de aetate Jobi. VIII. Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum. IX. Secundum argumentum. X. Tertium argumentum. XI. Quartum argumentum. XII. Quintum argumentum. XIII. Sextum argumentum. XIV. Septimum argumentum. XV. Octavum argumentum. XVI. Nonum argumentum. XVII. Decimum argumentum.

I. **Q**UI de libro Jobi differuerunt Codicum sacrorum Interpretes, cum de Operis Auctore moverunt quaestionem, in varias ac multiplices diversi sententias abiere. Quidam adscripserunt Jobo ipsi, aut Jobi amicis, his permoti Jobi verbis: *Quis mihi tribuat ut scribantur sermones mei? quis mihi det ut exarentur in libro, stylo ferreo, & plumbi lamina, vel aeste sculpantur in silice?* & istis quoque: *Quis mihi tribuat auditorem, ut desiderium meum audiat Omnipotens, & librum scribat ipse qui iudicat: ut in humero meo portem illum, & circumdum illum quasi coronam mihi?* Hanc sententiam defendunt Origenes, Gregorius magnus, & Suidas. Sunt qui à Jobo, ipsiusve amicis Syriace scriptum, à Mose redditum Ebraice, & aliquot additamentis auctum opinentur; quorum familiam ducit Auctor prioris Commentarii in Jobum, qui Origeni tribuitur; illa adductus clausula quae in Graeca editione finem imponit Libro, & è Syrorum lingua conversum eum fuisse docet. Mosem plerique, non Interpretem, sed Libri auctorem agnoscunt; Gregorius Nazianzenus Salomonem, uti quidem de eo scribit Polychronius, & alii bene multi. Quam sententiam Lutherus demum amplexus est. At Origenes Mosem negat plus quam quinque libros reliquisse. Alicui è Prophetis librum Jobi tribuunt quidam. Idumaei Prophetae factum esse suspicatur Philippus Codureus, sed multo magis inclinatur ut ab Isaia profectum dicat: cujus sententiae causas habet, partim acutas quidem, at futes tamen & leves, partim vanas penitus & inanes. Nonnulli etiam alicui ex Ebraeis Babylone captivis assignant. Grotius Ezechiele quidem vetustiore Libri scriptorem arbitrat, quicumque tandem fuerit, quod Jobi mentio apud Ezechielem extet, at Davide & Salomone recentiore, quod ex horum descriptionibus pleraque illuc translata agnosci possint, videri autem habuisse propositum posteros Esau à Babyloniis transportatos hoc exemplo ad verum Dei cultum retinendum, & adversa constanter ferenda excitare. Fridericus Spanhemius, qui Jobi historiam accurate nuper & erudite prosecutus est, à Jobo quidem, aut Jobi amicis res in adversaria primum fuisse lingua patria relatas existimat, Arabica nimirum, seu Syriaca veteri, & ex iis demum circa Davidis aut Salomonis tempora ab homine Ebraeo constatam eam quam habemus historiam. Quosdam etiam refert R. Levi ben Gerson postrema undecim Libri hujus capita in *voluntas* suspicionem vocasse, propter notulam ad tricesimi primi capitis calcem adtextam, qua illic desuisse sermones Jobi significatur. Quasi omnium sermonum Jobi, non colloqui solum cum tribus amicis, Baldado, Sophare, & Eliphazo finis hac clausula designetur.

II. In hac opinionum varietate, quam peperit vetustas Libri, ac rei obscuritas, *Mose adscribitur* cum vix quicquam nobis pro certo definire liceat, suspensiones nostras ac conjecturas *biur.* in medium afferemus. Librum scripsisse Mosem ad solatium Israeliticae gentis, cum Aegyptiorum tyrannide premeretur, mihi sane videtur perquam probabile. Ea est Thalmudistarum sententia in Baba batra; ea R. Davidis Kimchi, & Rabbinorum complurium. Eandem amplexus est Auctor posterioris Commentarii in Jobum, qui Origenis sibi nomen praescripsit; eandem Methodius apud Photium, Polychronius, & Julianus Halicarnassensis apud Nicetam in Catena in Jobum; eandem denique Recentiores bene multi. Id ipsum sensisse Hieronymum discas ex ejus Epistola ad Paulinum, in qua Libros sacros recensens, Pentateucho Jobi librum subjicit, posthabito etiam libro Josuae; quo ejusdem esse utrumque & Auctoris & aetatis significet.

Disputatur de Auctore libri Job. Varie opiniones proponuntur.
Job. 19. 23.
Job. 31. 35. 36.

Orig. libr. 6.
cont. Celf.
Greg. magn.
in Job. libr. 7.
cap. 1.
Suid. in *id.*

Polychr. Cat.
in Job Procem.
Orig. Tom. 5.
in Job. Philoc.
cap. 5.
Codure. Praef.
in Job.
Grot. Praef.
Comm. in Job.

Ezech. 14. 14.

Spanh. Hist.
Job. cap. 23.

Thalm. in Bab.
batr. cap. 1.
Phot. Cod. 235.

*Трѳвант аг-
гентис.*

Polychr. in
Proem. Ca-
ten, in Job.

Hier. Praef. in
Job.

III. Præter hæc doctorum hominum suffragia, rationes quibus ea nititur opinio afferuntur complures. Mihi ea valde efficax videtur ad persuadendum, quæ ex manifesta characteris ac styli similitudine petitur. Ea est autem hujusmodi, ut si prosam orationem cum prosa, versam cum versa contuleris, maxima statim appareat consensio: simplex illic & nativa utrobique oratio, omni ornatu detracto; florida hic & *ἰνυμια ποικιλία*. Agnoscit id Polychronius, & uno hoc argumento Libri confectionem in Mosem transcribit. Sin strictam orationem cum soluta contenderis, quod non factis caute fecerunt viri docti, magna enimvero, uti par est, apparebit styli dissensio, sed non inde efficies diversis ea Auctoribus deberi. Quod si grandius aliquid & *ἀσπόμετρον* sonare videtur liber Jobi, crebrioribusque distinctus esse luminibus ac sententiis calor; illum vero, cum per senectam ætatem ignea vis animi deferbuisset. Et si in Hymnis quoque suis, pro rei gravitate, ad sublime & magnificum dicendi genus splendide assurgit. Occurrunt quidem in Jobi libro Arabismi & Syriasmis, uti notatum est ab Hieronymo; nonnumquam etiam Chaldaismi. Verum poetam agenti afines usurpare dialectos licuit, & speciosa vocabula rerum proferre in lucem, & obscurata populo verba eruere. Id sibi juris arrogant Poætæ, id ab Homero summa licentia factitatum est. Præterea scito scriptum hunc librum à Mose, cum apud socerum suum Jethro ad populares suos, aut solatio, aut consilio, aut re juvandos studia sua & curas omnes conferret. Ad tolerandas igitur diuturnæ servitutis miseria, & meliora à Deo petenda & speranda, proposito Jobi exemplo instituere ipsos voluit. Sane Israëlita gentis casus in Jobi historia perspicue agnoscas. Fortunati fuerunt Abrahamus, Isaacus, Jacobus, & Josephus, & magnas opes, pietatis fructum, à Deo retulerunt. Ab Ægyptiis deinde male habiti sunt Ebraei; bonis, libertate, ac liberis etiam multati à Pharaone; quemadmodum & Jobus à Satana. Qui cum restitutus demum in integrum, amplissimis & uberrimis latifundiis Dei nutu ac ductu ditatus esset, Moses proposito hoc divinæ bonitatis exemplo, populares suos in paris beneficii spem erigere voluit. Longe porro verisimilius est Mosem, in suo illo Madianitico secessu, ad solamen genti suæ parandum mentem adjecisse, tum videlicet cum huic maxime hujusmodi allevamento opus esset, animum ipsè gereret negotiis vacuum; quam cum Ægyptiis vinculis soluti Israëlita per Arabicas solitudines Terram promissam peterent; Mosem vero inexplicabiles curæ distraherent: quod aliquibus placuisse video. Curarum autem necessaria pars fuit, descriptio Legis: in cujus obsequium populares suos facilius ut flecteret, Dei beneficiorum commemorationem ab ipsis mundi initiis repetiit. Arabica hinc prodiit Pentateuchus. Madianita porro, Arabica gens est, Syrorum & Idumæorum vicina; quos inter per quadraginta annorum moram versatus Moses, ex peregrino commercio patriam loquelam, quod nulli non usivenerit solet, facile inquinavit. Quum autem ad suos reverfus intermissam purioris Ebraismi usum repetiit, allitas sermoni suo ex congressu extraneorum sordes ita absterfit, ut quum ad scribendum Pentateuchum animum deinde appelleret, major existeret sermonis castitas ac mundities.

Vera est historia Jobi, sed poetice digesta.

Maim. in More nevoch. Part. 1. cap. 22. R. Schem. tob. in Job.

Hier. Epist. ad Paulin.

IV. Porro Jobi, hominis Arabis, & inter suos valde nobilis, casus in Arabia toleratos, Moses inter Arabes degens, vel ex vulgi sermone discere potuit. Quamvis autem longissime absim à Thalmudistarum infamia, qui commentitium & confictum esse docent operis hujus argumentum, meramque parabolam, Israëlitis ad constantiam & virtutem informandis excogitatum: (cui eorum delirio cum favere subinde visi sint Maimonides, vir alioqui solers & sagax, & R. Schem tob; palam vero id affectati sint postremis hæcæ temporibus Anabaptistæ, alique Christiani; à viris piis juxta & eruditissimis rationibus confutati sunt:) ego tamen rem poetice digestam existimo, allocutionibus & responsionibus instructam, eorumque delectu verborum, non quæ prolata sunt, sed quæ proferri pro tempore poterunt. Ratio est in promptu: cum enim numeris illigatum esse id opus, ac *ἰνυμια* scriptum constet, Hieronymi, aliorumque Patrum testimonio, quis putet Jobum in summis corporis & animi doloribus carmina ad uxorem & amicos fudisse? aut ipsos vicissim virum tot malis oppressum versibus esse allocutos? Jobum ergo revera exstitisse reor, in acerbissimas calamitates incidisse, & certo Dei consilio bonis & liberis Dæmonis opera fuisse orbatum, diro etiam ac tetra ulcere erosum, adisse ad ipsum uxorem & amicos, verbaque simul ipsos consensuisse in eam sententiam quam retulit Moses, controverfiam Jobi diremissæ Deum oraculo suo, ac querimonias composuisse, Jobum ipsum denique ingens pietatis ac patientiæ præmium, restitutam sanitatem, auctas opes, numerosa prole fundatam domum à Deo esse consecutum: verba vero, verborumque collocationem, dialogi compositionem, interlocutionum dispositionem & di-

functionem, figuras, & reliquum sermonis ornatum esse Mosis.

V. Probatum præterea ejus antiquitas vel ex hoc Tobia loco: *Hanc* Probatur li-
autem tentationem ideo permisit Dominus evenire illi, ut posteris daretur exemplum patien-
tia ejus, sicut & sancti Job. Nam sicut beato Job insultabant Reges, ita isti parentes & co-
gnati ejus irridebant vitam ejus dicentes: *Ubi est spes tua, pro qua elemosinas & sepultu-
ras faciebas?* quæ è libro Jobi deprompta esse certa est fides. Non id quidem affirma-
re, suspicari certe licet de istis Ezechielis: *Et si fuerint tres viri isti in medio ejus,*
Noë, Daniel, & Job, ipsi justitia sua liberabunt animas suas, ait Dominus exercituum.
Plurima quoque indidem delibata passim per totum Voluminum sacrorum corpus In-
terpretes deprehenderunt. Nos decerpemus paucula quædam, ut Libri antiquitas elu-
cescat. Scriptum est in libro Jobi: *Pereat dies in qua natus sum, & nox in qua dictum*
est, Conceptus est homo: scripsit Jeremias: *Maledicta dies in qua natus sum: dies in qua*
peperit me mater, non sit benedicta. Scriptum est in libro Jobi: *Conceptit dolorem, & pe-*
perit iniquitatem, & uterus ejus preparat dolos: scripsit Psaltes: *Ecce parturivit injustitiam,*
conceptit dolorem, & peperit iniquitatem: & Isaias: *Conceperunt laborem, & pepererunt ini-*
quitatem. Scriptum est in libro Jobi: *Ecce clamabo vim patiens, & nemo audiet: vocife-*
rabor, & non est qui judicet. Semitas nostram circumsepit, & transire non possum, & in cal-
le meo tenebras posuit: scripsit Jeremias in Threnis: *Sed & cum clamavero & rogavero,*
exclusit orationem meam: conclusit vias meas lapidibus quadris, semitas meas subvertit. In
libri Jobi vicelimo primo capite cum Deo Job de impiorum felicitate expostulat: to-
tum id *συνομιον* in capite Jeremiæ undecimo repositum invenies. De Sapiencia sic dif-
ferit Job: *Non dabitur aurum obryzum pro ea, nec appendetur argentum in commutationem*
ejus: non conferetur tintis India coloribus, nec lapidi sardonycho pretiosissimo, vel sapphiro:
non adequabitur ei aurum vel vitrum, nec commutabuntur pro eo vasa auri, ... non adequa-
bitur ei topazius de Æthiopia, nec tinctura mundissima componetur: sic de eadem Salomon
in libro Sapiencia: *Preposui illam regnis & sedibus, & divitias nihil esse duxi in compa-*
ratione illius: nec comparavi illi lapidem pretiosum: quoniam omne aurum in comparatione illius
arena est exigua, & tanquam lutum estimabitur argentum in conspectu illius. Effatum hoc
Jobi: *Ecce timor Domini, ipsa est sapientia, non in Psalmos solum, & Proverbia, ac Si-*
rachidæ Ecclesiasticum, sed & in Deuteronomium quoque defluxit. Nec mirandum
profecto eodem parente ortos factus, non forma solum & loquela, sed sensibus etiam
inter se convenire. Legitur in libro Jobi: *Qui non accipit personas principum, nec cogno-*
vit tyrannum, cum disceptaret contra pauperem: opus enim manuum ejus sunt universi: le-
gitur in libro Sapiencia: *Non enim subtrahet personam cujusquam Deus, nec verebitur ma-*
gnitudinem cujusquam: quoniam pusillum & magnum ipse fecit. De mari sic Deus in libro
Jobi: *Circumdedit illud terminis meis, & posui vellem & ostia, & dixi: Usque huc venies,*
& non procedes amplius, & hic confringes tumentes fluctus tuos: de eodem sic Salomon
in Proverbiis: *Quando circumdabat mari terminum suum, & legem ponebat aquis, ne tran-*
sirent fines suos. Scriptum est in libro Jobi: *Quis preparat corvo escam suam, quando pul-*
li ejus clamant ad Deum, vagantes eo quod non habeant cibos? scripsit Psaltes: *Qui dat*
jumentis escam ipsorum, & pullis corvorum invocantibus eum. Testimonium libri Jobi, sic
tanquam sacri & canonici libri, ambit Paulus in priore Epistola ad Corinthios: *Sapientia,*
inquit, hujus mundi stultitia est apud Deum: scriptum est enim: Comprehendam sapien-
tias in astutia eorum. Ubi scriptum? nempe in libro Jobi, qui de Deo hæc fatur: *Qui*
apprehendit sapientes in astutia eorum. Similiter Jacobus in Epistola Catholica exemplum
indidem petit: *Sufferentiam Job audistis, & finem Domini vidistis, quoniam misericors Do-*
minus & miserator. Quid quod nulla prorsus in libro Jobi Mosaica Legis, aut rerum
ab Israëlitis gestarum mentio occurrit: unde Libri vetustas certo argumento colligi-
tur. Verum, inquit, Lege antiquior fuit Jobus, cujus congressus cum amicis hoc Li-
bro referuntur; ac proinde nulla his affingi debuit mentio Legis, qui Legem ætate
præcesserunt. At neque priora duo capita, neque postrema pars, Jobi, amicorumve
sermonibus, sed Scriptoris ipsius narrationi tribuuntur, in qua Legis aliquod utique
extaret vestigium, aut portentorum à Deo in Israëliticæ gentis gratiam editorum si-
gnificatio, nisi confectio Libri his omnibus ætate prior fuisset. His subjungam Aristæ
testimonium, qui in suo De Judæis Commentario, legisse se Jobi librum multis de
Jobo memoratis testatus est. Fuit autem id Aristæ opus Alexandro Polyhistoris vetu-
tius, qui insignem ex eo depromptam pericopen lucubrationibus suis intexerat, ut
est apud Eusebium. Denique è tertia è Jobi filiabus, cui *קַתְּוּרָה* nomen fuit, hoc
est juxta Septuaginta Interpretes *κλέος ἀμαλθίας*, natam esse fabulam Cornu Amal-
thæ, & ex historia Jobi in Herculis fabulam multa Græcos transfuisse acute Span-
hemius conjectat.

VI. Nunc vero minime id quæro, utrum ex celebri illa & controversa clausula, *Disputatur*
Z ij

*de clausula
quæ habetur
ad calcem li-
bri Job in
Editionibus
Septuaginta
Interpretum.*

quæ in codicibus Septuaginta Interpretum libro Jobi accusa est, quædam deprom-
serit Aristeas; an ex Aristeas clausula illa prodierit: nec item, si eam compilavit Aristeas,
an à Mose, ut sensit Auctor posterioris Commentarii in Job, qui Origeni adscribitur;
an à Septuaginta ipsis Interpretibus, ut visum est Origeni in Epistola ad Africanum;
an ab Hellenistæ alicujus recentioris, aut alterius cujuscunque manu, Jobi libro adtex-
ta sit. Id aïo, clausulam istam, undecunque tandem extiterit, antiquissimam esse; à
Theodotione in suam Interpretationem fuisse receptam, ab Arabe itidem Interprete
in suam, à Pseudo-Origene in suos illos in Jobum Commentarios, & à Niceta in
suam Catenam, ac ejus Origenem, Chrysostomum, Hieronymum, Polychronium,
& Olympiodorum meminisse; & in omnibus denique vel antiquissimis Codicibus
& Olympiodorum meminisse; & in omnibus denique vel antiquissimis Codicibus
exemplaribus, Ecclesiæ tamen, ut testatur Olympiodorus, ab Apostolis, cum reli-
quo Jobi libro traditam fuisse. Animadversum velim id quoque, cum ex Syriaca lin-
gua translatum Jobi librum notat hæc clausula, non id sibi velle, Ebraicum quod
habemus exemplar ex Syriaco, sive ut alii censent, ex Arabico fuisse translatum à
Mose, ut voluit Auctor prioris Commentarii in Jobum qui Origeni tribuitur, sed
ex Ebraico Codice suam interpretationem Septuaginta Senes extudisse. Ita intellexit
Olympiodorus, qui cur Syriaca illic appelleretur Ebraica dialectus, erudite ostendit: ita
& Scholiastes quem citat Nobilius.

Nob, hoc loco.

*Disputatur
de ætate Jobi.*

VII. Ex superioribus conficitur Mose vetustiore Jobum fuisse. Minime vero otii
nostri res est, certe nec instituti hujus, in assignanda accurate ipsius ætate anxie la-
borare; præsertim cum in ea disquisitione diligenter versati sint viri eruditi. Dicam
obiter recentem mihi videri fuisse Jobi casum memoriam, cum ad eos describendos
Moses animum appulit, quo tempore apud focerum Jethro inter Madianitas degebat.
Mose vetustiore fuisse consentiens est quidem Interpretum prope omnium ac Chro-
nologorum opinio, at eum à Mosis ætate nimium in superiora removent quidam.
Thalmodista eo anno natum ferunt, quo in Ægyptum venit Jacobus, denatum an-
no quo inde Israëlita exierunt. Verum hariolos mittimus. Nos conjecturis probabili-
bus nixi & similia veri sectantes, vel paulo ante decessisse eum judicamus, quam
ipsius calamitatem & restitutionem Moses literis mandaret, vel etiam tum fortasse su-
peruisse.

*Resolvuntur
argumenta
Adversaria-
riorum.*

*Primum ar-
gumentum.*

Aben Ezr.
Coma. in
Job.

VIII. Adversus ea quæ de libri Job Auctore statuimus, plurima in contrariam
partem obijci solent, quorum cum maxima pars pervulgata sit, & ab aliis jam con-
futata, frustra in iis referendis desudarem, quæ aliunde peti possunt. Velut cum ex
Gregorii Nazianzeni auctoritate Salomonis opus id esse volunt quidam, ut supra dixi,
aut cum ex R. Levi ben Gerson partem Libri supposititiam esse pugnant. Potius est
ut nova quædam discutiamus argumenta, quibus confectionem ejus Mosis detrudere
literati quidam viri contendunt. Primum suggerit Aben Ezra, qui Sapientes ait Li-
bri Mosem scriptorem censere, sibi vero translatum videri, ac propterea subobscurum.
Librum translatum putat, à Mose translatum non negat. Imo vero ita videtur exi-
stimasse: cur enim Librum translatum ratus sit, causæ fuisse puto clausulam illam
superius memoratam, quæ perperam accepta multorum animos hac infecit opinione,
è Syriaco Jobi sermone Librum à Mose Ebraice fuisse conversum; cum è Syriaca lin-
gua, hoc est Ebraica, à Senibus Septuaginta Græcæ redditum orationi significet, ut
mox docui.

*Secundum
argumentum.*

IX. Aiunt deinde nusquam librum Jobi Mosis nomine citari, quod fieret ta-
men, si Mosem haberet auctorem. Ego vero in re dubia, aut vulgo ignorabili fieri
debuisset nego. Libri Josuæ, Judicum, Ruth, alique complures, quorum incerti sunt
Auctores, titulis suis indicantur, non scriptoribus; licet eos aliquis privata industria,
certis quantumvis argumentis deprehenderit. Complures laudavi supra in Libro hoc
Mosi assignando mecum sentientes, qui eum tamen, non ex Mosis scriptoris, sed ex
Jobi, cujus narratur historia, nomine appellare solent.

*Tertium ar-
gumentum.*

X. Ex loco, quem inter sacra Volumina obtinet iste Liber, tertium prodit argu-
mentum: quippe, inquit, si Mosis esset, Mosis libris adjungeretur; imo etiam
Pentateucho ipsi ordine præiret, quem tempore antecessit: hunc enim post exitum
ex Ægypto, illum in Madianitico secessu exaratum diximus. Ac si in digerendis Libris sa-
cris ratio temporum quo scripti sunt habita sit. Libris Regum, Paralipomenon, Esdrae,
Nehemiæ, Tobiae, Judith, & Esther, subijci solent Psalmi, Proverbia, Ecclesiastes,
& Canticum; quæ tamen, si spectetur ætas, præfigenda illis esse nemo instituitur.
Alio ordine libros illos collocant Latini & Græci, alio Ebraei. Ab his tres in classes
esse distributos tradit Hieronymus in Prologo Galeato: prior Legem habet, Penta-
teuchum nempe Mosis; secunda Prophetis constat, libris videlicet Josuæ, Judicum,

Samuelis, Regum, Isaïæ, Jeremiæ, Ezechielis, & Duodecim Prophetarum: postrema denique continet Hagiographa, quibus liber Jobi præfigitur. Aliæ fuerunt sanctorum Voluminum partitiones, de quibus consulere licet Sixti Senensis Bibliotheca. Sixt. Bibl. libr. cam: in his aliam, aliumque ordinem liber Jobi tenuit, prout diversa spectarunt ii, ^{1.} quibus disponendorum sacrorum Codicum cura tradita est. Non alia autem de causa Pentateucho Mosis librum Jobi conjunxisse videtur Hieronymus in Epistola ad Paulinum, quam quod ab eodem Auctore profectum utrumque crediderit.

XI. Quartum argumentum suppeditant vocabula quædam Libri hujus, vel *מִן* Quartum argumentum. *אֵיךְ*, vel nusquam certe in scriptis Mosis, passim vero in recentioribus Scripturæ sanctæ Libris extantia: unde Mose recentius esse hoc opus colligi potest. Cui rationi supra occurri, cum dicerem nonnullas voces Ebræis non exauditas finxisse Mosem, pro ea licentia, quæ pudenter sumpta Poëtis conceditur, plerasque etiam peregrinas admisisse, cum Librum hunc carmine scriberet; cum præsertim in alieno solo versaretur, unde patriæ loquelæ adhæsit peregrinitas illa, quam deinceps scriptiois illius auctoritas in Ebræam gentem iniecit. Sic enim comparatum est, ut quod arbitramur laude dignum, imitando consequi studeamus. Non ergo ex Davidis & Salomonis scriptioibus Jobi operis conditor; sed ex hoc opere potius exoticas suas locutiones David & Salomon, alique Prophetæ hausserunt.

XII. Ex his quæ leguntur versu penultimo libri Jobi: *Deditque filiabus pater suus hereditatem inter fratres earum*, Quintum argumentum. quantum efflorescit argumentum, vel conjectura potius, aut levis suspicio: id enim ab Ebræo scriptore notatum consulto videtur, quod Ebraico jure in hereditanda familia femina à fratribus in partem non vocarentur; unde effici putant latis jam à Mose legibus Librum hunc esse confectum. Verum istud hinc effici nego; nam rem, uti acta est, referre potuit Scriptor, nulla habita Ebraicæ Legis ratione. Etsi enim Legem nondum tulerat Moses de filiabus à successione removendis, id fortasse jam Ebræorum vel Arabum usus obtinebat. Similiter jubentur amici Jobi septem tauros & septem arietes holocausta offerre: etsi nondum sacrificiorum ritus in Levitico præscriptos sanxerat Deus. Levit. 23. 12. Nec enim putandum est quid legibus suis præcepit Moses, novum ad hoc tempus & inusitatum omnino fuisse: imo consuetudinem in multis Lex juvit; & quæ invexerat usus, jure firmata sunt.

XIII. Aiunt præterea nemini, præterquam Jobo vel amicis, perspectos esse potuisse sermones ultro citroque habitos, qui scriptioe illa continentur. Parata est ex superioribus responsio: nec enim persuadere voluit Moses dicta hæc omnia, prout jacent in Libro, à Jobo vel amicis fuisse prolata: nam quis putet amicos inter se verba familiariter commutantes carmina edidisse? Plane ita est, ut dixi, rem gestam & sermonum argumenta ad Mosem literis multorum & sermone omnium fuisse perlata, quæ uberiore deinde orationis filo & numeris adstricto convestivit.

XIV. Constat septimum argumentum ex eo quod dictus est *Job magnus inter Septimum argumentum.* *omnes orientales*, *בְּנֵי קִרְיָתִים*: quo nomine Arabes Ebræis Palæstinam incolentibus dici solebant, unde scriptorem libri Jobi incolam Palæstinæ fuisse concluditur. At id facile refellitur ex Madianiticæ regionis situ, quæ ad Arabiæ & Ausitidis occasum posita est. Nec enim Palæstinæ solum incolis, sed gentibus universis familiare est alias gentes ex situ appellare. Hinc Græcis *ἀραβία*, quam Natoliam barbaram appellamus. Job. 1. 3.

XV. Mose recentiorem operis hujus Scriptorem existimarunt nonnulli, quod decimo quinto capite Chananææ gentis excidium obscure significatum videatur. Verum si quis hæc attente perlustrer, non Chananææ potius, quam cujuslibet alterius regionis depopulationem, nec tam ut rem gestam, quam ut rem gerendam illic expressam comperiet. Octavum argumentum.

XVI. Gravius oritur argumentum ex his Jobi verbis, quæ extant vicefimo sexto capite: *In fortitudine illius repente maria congregata sunt, & prudentia ejus percussit superbum.* Ebraice *רָהַב*, quod inter alia Ægyptum notat: unde ad Ægyptiorum & Pharaonis interitum ista pertinere censuit R. Selomoh, & ex recentioribus Grotius. Uterque contra reliquorum omnium Interpretum fidem, cum antiquorum, tum recentium, qui alio penitus retulerunt. Horum opiniones si quis avert cognoscere, adeat Spanhemianam Jobi historiam, luculentum opus, in quo solidis præterea rationibus hoc argumentum retunditur. Novum argumentum. Job. 26. 12. Spanh. Hist. Job. cap. 6.

XVII. Postremum argumentum hoc Jobi dicto continetur: *Et dixit Deus homini: Ecce timor Domini, ipsa est sapientia.* Existimavit Sebastianus Castalio hic tangi verba Deuteronomii, quibus ita Israelitas Moses compellat: *Scitis quod docuerim vos præcepta atque justitias, sicut mandavit mihi Dominus Deus meus: sic facietis ea in terra quam possessuri estis, & observabitis, & implebitis opere. Hæc est enim vestra sapientia & intelle-* Decimum argumentum. Job. 28. 28. Castal. Pref. in Job. Deut. 4. 5. 6.

Etus coram populis. Quis non videt hæc vi detorquenda esse, ut istis accommodentur? Demus tamen nihil interesse: quis miretur eandem sententiam ab uno & eodem Scriptore bis esse usurpata? Deum quidem id homini dixisse ait, verum non in colloquio cum Mose habitis, at potius cum mentes hominum intus voce sua interpellat; quam cum audierimus, corda nostra obdurari vetat. Fortasse & Jobo fuerat id à Deo significatum per somnia aut visa; cuiusmodi multa & hic & alias sæpe hominum animis ante Legem latam objiciebantur.

D E L I B R O P S A L M O R U M .

- I. *Disputatur de Auctore libri Psalmorum. Variæ opiniones proponuntur.*
 II. *Plures variis temporibus fuisse videntur Libri hujus scriptores.* III. *Esdras numerum Psalmorum determinavit, eorumque volumen in Canonem dedicavit.* IV. *Probatur argumentis.* V. *Queritur cur ordo Psalmorum à temporum ordine discrepet.* VI. *Probatur Libri Psalmorum γρηγόριος & antiquitas.* VII. *Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum.* VIII. *Secundum argumentum.* IX. *Tertium argumentum.* X. *Disputatur de Psalterio Salomonis à Johanne Ludovico de La Cerda edito.*

Disputatur de Auctore libri Psalmorum. Variæ opiniones proponuntur.

Hilar. Prolog. in Psalm. Philastr. Hæret. 126.

August. De civitate Dei, libr. 17. cap. 14.

Plures variis temporibus fuisse videntur Libri hujus Scriptores.

Joseph. Antiq. libr. 1. cap. 1. & libr. 5. cap. 1.

I. **S**CIAMUS errare eos, qui omnes Psalmos David arbitrantur, & non eorum quorum nominibus inscripti sunt. Verba sunt Hieronymi ad Cyprianum scribens, & in ejus gratiam Psalmum octogesimum nonum explanantis; quem Psalmum cum sequentibus decem à Mose scriptum esse docet. Clariora etiam hæc ex ejusdem Epistola ad Sophronium: *Psalmos omnes eorum testatur Auctorum, qui ponuntur in titulis, David scilicet, Asaph, & Idithun, filiorum Core, Eman Ezrabita, Moysi, & Salomonis, & reliquorum quos Esdras primo volumine comprehendit.* Eandem tuctur doctrinam Auctor Synopsæ quæ Athanasio tribuitur; eandem & Hilarius. Par est sententia R. Davidis Kimchi, & magnæ Rabbiorum partis. Contra it vero Theodoretus, alique complures, qua veteres, qua nuperi: iique unicum Psalmorum omnium auctorem, Davidem agnoscunt. Philastrius etiam inter Hæreticos locat, qui secus senserit. At titubabat Augustinus, nunc totum Psalterii opus uni Davidi adscribens, velut in libris De civitate Dei; nunc novem solum Davidis proprios esse statuens, reliquos quatuor Cantorum, quos ipse ad id selegerat, velut in dissertatione ad titulum primi Psalmi. Variæ utrimque afferuntur rationes, quarum præcipua pars in sequentibus excutietur.

II. Certum est jam inde à vetustissimis temporibus, ipso etiam Noachico Diluvio antiquioribus, homines Dei præconia, victorias suas, & si quæ sibi prospera evenissent, hymnis, psalmis, choris ac tripudiis, tympanis etiam, tubis, citharis, alioque musico choragio celebrare fuisse solitos. Certum quoque carminum illorum compositionem viros aliquot ingenio ac eruditione præstantes in se recepisse, id quod de Mose non semel, ac de ipsius sorore Maria legimus. Certum etiam hoc hominum genus divino sæpe afflatum numine multa prædixisse. Talis Moses, talis & David, & Jeremias, & Ezechiel, & Aggeus, & Zacharias. Certum præterea carmina hujusmodi, eaque potissimum quæ Deo essent dicata, crebra recitatione ita fuisse per-vulgata, ut ea sibi plurimi describerent; curæque præsertim Levitis fuisse, uti exemplaria eorum, quæ Dei celebrarent laudes, in Templi tabulariis servarentur inter sacra Volumina, quæ in Templo fuisse recondita & custodita non uno loco Josephus assererat. Hinc deprompta Cantica pleraque, quæ in Libris sanctis vel descripta sunt vel memorata. Hinc certa quædam pro tempore selecta à Levitis, quæ Symphoniaci in Templo cantarent. Singulis porro Hymnis auctorum nomina crediderim fuisse adscripta, eorumque nominum partem aliquam temporum lapsu & hominum oblivione, aut librariorum oscitantia intercidisse. Atque hinc porro evenit, ut Psalmi aliquot sint ἀνεπιγραφῶς & ἀδισταῶτος. Cum autem penum hunc Psalmorum locupletare satageret, quisquis poetica erat arte instructus, valde eum crevisse probabile est; quem deinde in immensum auxerunt David & Salomon, collato illuc magno carminum numero; ne videlicet tantis impensis fundata ab eis domus Dei, tot ditata donariis, hac quoque parte liberalitatem eorum ac munificentiam desideraret. Ipse potissimum David in veterum Hymnis recognoscendis ac digerendis, suis adjungendis, choris Sympho-